

L I G J
Nr. 8687, datë 9.11.2000

**PËR ADERIMIN E REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË NË “KONVENTËN EUROPIANE TË
ARBITRAZHIT”**

Në mbështetje të neneve 78, 83 pika 1 dhe 121 të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

K U V E N D I

**I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË
V E N D O S I:**

Neni 1

Republika e Shqipërisë aderon në “Konventën Europiane të Arbitrazhit”.

Neni 2

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

**Shpallur me dekretin nr.2802, datë 20.11.2000 të Presidentit të Republikës së Shqipërisë,
Rexhep Meidani**

**KONVENTA EUROPIANE
MBI ARBITRAZHIN TREGTAR NDËRKOMBËTAR**

Gjenevë, 21 prill 1961

Hyrë në fuqi më 7 janar 1964, në përputhje me nenin X, paragrafi i 8, me përjashtim të paragrafeve 3 deri në 7 të nenit IV, që kanë hyrë në fuqi më 18 tetor 1965 në bazë të paragrafit IV të shtojcës së Konventës.

Të nënshkruarit,

Të autorizuarit në mënyrë të rregullt,

Të mbledhur nën kujdesin e Komisionit Ekonomik për Europën të Organizatës së Kombeve të Bashkuara.

Pasi konstatuan që më 10 qershor 1958 me mbarimin e Konferencës së Kombeve të Bashkuara për Arbitrazhin Tregtar Ndërkombëtar, nënshkruan në Nju-Jork një Konventë për njohjen dhe ekzekutimin e vendimeve të huaja të arbitrazhit.

Duke dashur të kontribuojnë në zhvillimin e tregtisë europiane, të mënjanojnë sa të jetë e mundur disa vështirësi, të cilat mund të pengojnë organizimin dhe funksionimin e Arbitrazhit Tregtar Ndërkombëtar në marrëdhëniet midis personave fizikë ose juridikë të vendeve të ndryshme të Europës,

U muarrën vesh për dispozitat e mëposhtme:

Neni 1

Fusha e zbatimit të Konventës

1. Kjo Konventë zbatohet:

a. për marrëveshjet e përfunduara të arbitrazhit që kanë për qëllim zgjidhjen e mosmarrëveshjeve që lindin nga tregtia ndërkombëtare ndërmjet personave fizikë ose juridikë, të cilët në çastin e përfundimit të marrëveshjeve kanë selinë e tyre të zakonshme ose qendrën e tyre në shtetet kontraktuese të ndryshme;

b. për procedurat dhe vendimet e arbitrazhit, që bazohen në marrëveshjet e parashikuara në paragrafin 1,a më sipër.

2. Për qëllimet e kësaj Konvente:

a. termi “Marrëveshje Arbitrazhi”, do të thotë qoftë klauzolë arbitrazhi në kontratë ose në marrëveshje arbitrazhi, kontratë ose marrëveshje arbitrazhi, që janë nënshkruar nga palët ose që përmbahet në një shkëmbim letrash, telegramesh ose në një komunikim me teleshkrues dhe në marrëdhëniet ndërmjet shteteve, ligjet e të cilëve nuk kërkojnë formën e shkruar për marrëveshjen e arbitrazhit, çdo marrëveshje e përfunduar në format e lejuara prej këtyre ligjeve;

b. termi “arbitrazh” do të thotë zgjidhja jo vetëm nga arbitrat e emëruar për çdo rast (arbitrazhi ad hoc),por edhe nga institucione të përhershme të arbitrazhit;

c. termi “seli” do të thotë vendndodhja e entit që ka përfunduar marrëveshjen e arbitrazhit.

Neni 2

Zotësia e personave juridikë të së drejtës publike për t’iu drejtuar arbitrazhit

1. Në rastet e parashikuara në nenin 1, paragrafi i parë i kësaj Konvente, personat juridikë, të cilët ligji që zbatohet për to, i cilëson si “persona juridikë të së drejtës publike”, kanë të drejtë të përfundojnë në mënyrë të vlefshme marrëveshje arbitrazhi.

2. Në rastin e nënshkrimit, ratifikimit ose aderimit në këtë Konventë, çdo shtet ka të drejtë të deklarojë se ai e kufizon këtë të drejtë me kushtet e parashikuara në deklaratën e vet.

Neni 3

E drejta e të huajve për të qënë arbitra

Të huajt mund të caktohen si arbitra në arbitrazhet e parashikuara nga kjo Konventë.

Neni 4

Organizimi i arbitrazhit

1. Palët në një marrëveshje arbitrazhi do të jenë të lirë t’ia nënshtrojnë marrëveshjet:

a. një institucioni të përhershëm arbitrazhi; në këtë rast, procedura e arbitrazhit do të zhvillohet në përputhje me rregulloren e institucionit në fjalë;

b. një procedure arbitrazhi “ad hoc”; në këtë rast palët do të kenë ndër të tjera të drejtën që:

I. Të caktojnë arbitrat ose të vendosin mënyrën për caktimin e arbitrave në rastin e një mosmarrëveshjeje aktual;

II. të caktojnë vendin e arbitrazhit;

III. të vendosin procedurën që duhet të ndjekin arbitrat.

2. Kur palët kanë rënë dakord që t’ia nënshtrojnë zgjidhjen e mosmarrëveshjeve të tyre një arbitrazhi “ad hoc” dhe kur benda 30 ditësh nga njoftimi i kërkesës për arbitrazh palës së paditur, njëra nga palët nuk e ka caktuar arbitrin e vet, ky i fundit do të caktohet, përveç kur parashikohet ndryshe me kërkesën e palës tjetër nga kryetari i dhomës kompetente të tregtisë të atij vendi në të cilin pala fajtohet ka në çastin e paraqitjes së kërkesës për arbitrazh në selinë e vet të zakonshme apo qendrën e vet. Ky paragraf zbatohet gjithashtu për zëvendësimin e arbitrit/arbitrave të caktuar nga njëra palë ose kryetari i dhomës së tregtisë, që referohet më sipër.

3. Kur palët kanë rënë dakord t’ia nënshtrojnë zgjidhjen e mosmarrëveshjeve një arbitrazhi “ad hoc”, me një ose me shumë arbitra dhe marrëveshja e arbitrazhit nuk përmban të dhëna për organizatën e arbitrazhit siç përmendet në paragrafin 1 të këtij neni, këto masa do të merren nga arbitri/arbitrat e caktuar, me përjashtim kur palët bien dakord dhe pa dëm për çështjen që referohet në paragrafin 2 më sipër. Kur palët nuk merren vesh për caktimin e arbitrit të vetëm ose kur arbitrat e caktuar nuk merren vesh për masat që duhet të merren, paditësi do të kërkojë për kryerjen e veprimeve të nevojshme, kur palët kanë rënë dakord për vendin e arbitrazhit, sipas zgjidhjes së Kryetarit të Dhomës së Tregtisë të vendit të arbitrazhit të rënë dakord ose kryetarit të dhomës kompetente të tregtisë të vendndodhjes së zakonshme ose qendrës së të paditurit në kohën e paraqitjes së kërkesës për arbitrazh. Në qoftë se palët nuk janë marrë vesh për vendin e arbitrazhit, paditësi mund

t'i drejtohet, sipas zgjedhjes së tij, si kryetari të dhomës kompetente të tregtisë ku i padituri ka selinë e vet të zakonshme ose qendrën e tij në momentin e paraqitjes së kërkesës për arbitrazh, ashtu edhe një komiteti të posaçëm, përbërja dhe funksionimi i të cilit janë përcaktuar në shtojcën e kësaj Konvente. Në qoftë se paditësi nuk i ushtron të drejtat që i njihen sipas këtij paragrafi, këto të drejta mund të ushtrohen nga i padituri ose nga arbitrat.

4. Kur angazhohet për një kërkesë, kryetari ose komiteti i posaçëm kanë të drejtë sipas nevojës:

- a. të caktojë arbitrin e vetëm, arbitrin drejtues, arbitrin;
- b. të zëvendësojë arbitrin/arbitrat e caktuar, sipas një procedure të ndryshme nga ajo që parashihet në paragrafin 2 të këtij neni;
- c. të përcaktojë vendin e arbitrazhit, me kusht që arbitri/arbitrat të mund të caktojnë ndonjë vend tjetër arbitrazhi;
- d. të përcaktojë në mënyrë të drejtpërdrejtë ose duke iu referuar rregullave ose statuteve të institucionit të përhershëm të arbitrazhit të rregullave të procedurës që do të ndiqen nga arbitri/arbitrat, me kusht që arbitrat të mos i kenë caktuar këto rregulla vetë në mungesë të një marrëveshje midis palëve.

5. Në qoftë se palët kanë rënë dakord për t'ia nënshtuar zgjidhjen e mosmarrëveshjeve të tyre një institucioni të përhershëm arbitrazhi, pa e përcaktuar këtë institucion dhe nuk merren vesh për këtë përcaktim, paditësi mund të kërkojë caktimin e një institucioni të tillë në përputhje me procedurën që parashihet në paragrafin 3 të mësipërm.

6. Në qoftë se marrëveshja e arbitrazhit nuk përmban ndonjë përcaktim mbi llojin e arbitrazhit (arbitrazh me anë të një institucioni të përhershëm të arbitrazhit ose arbitrazh "ad hoc"), të cilit palët kanë rënë dakord t'ia nënshtrojnë mosmarrëveshjen e tyre dhe në qoftë se palët nuk bien dakord për këtë çështje, paditësi ka të drejtë të bëjë rekurs për këtë çështje sipas procedurës të parashikuar në paragrafin 3 të mësipërm. Kryetari i dhomës kompetente të tregtisë ose komiteti i posaçëm do të kenë të drejtë t'i drejtojnë palët tek një institucion i përhershëm i arbitrazhit, ose t'i kërkojnë palëve të caktojnë arbitrat e tyre brenda një afati që do t'u caktojë kryetari i dhomës kompetente të tregtisë ose komiteti i posaçëm dhe të bien dakord brenda të njëjtit afat për masat që janë të nevojshme për funksionimin e arbitrazhit. Në rastin e fundit do të zbatohen paragrafet 2,3 dhe 4 të këtij neni.

7. Në qoftë se brenda një afati prej 60 ditësh që nga çasti kur do t'i drejtohen me një nga kërkesat e përmendura nga paragrafet 2, 3, 4, 5 dhe 6 të këtij neni, Kryetari i Dhomës së Tregtisë, e cila është caktuar në bazë të njërit prej këtyre paragrafeve, nuk ka plotësuar një nga këto funksione, kërkuar do të ketë të drejtë t'i drejtohet Komitetit të Posaçëm për të bërë një gjë të tillë.

Neni 5

Kundërshtimi mbi kompetencën e arbitrazhit

1. Pala që ka qëllim të ngrejë kundërshtimin për kompetencën e arbitrit të bazuar në faktin që marrëveshja e arbitrazhit qoftë nuk ekzistonte ose ishte nul dhe e pavlefshme ose i ka kaluar afati do të bëjë një gjë të tillë gjatë procedurës së arbitrazhit jo më vonë se në çastin e dorëzimit të parashitesës së tyre të kundërshtimit ose të mbrojtjes që lidhen me thelbin e çështjes; për ato që bazohen në faktin se një arbitër ka tejkaluar kushtet e tij të referimit kundërshtimi do të ngrihet gjatë procedurës së arbitrazhit sapo çështja për inkompetencën e arbitrit është ngritur gjatë procedurës së arbitrazhit kur vonesa në paraqitjen e kundërshtimit është pasojë e një shkakut, të cilin arbitri e konsideron të justifikueshëm, arbitri do të deklarojë kundërshtim të pranueshëm.

2. Kundërshtimet për kompetencën që parashihen në paragrafin 1 të mësipërm që nuk janë ngritur brenda afateve të caktuara nuk mund të hyjnë gjithashtu gjatë fazave të mëtejshme të procedurës së arbitrazhit, kur ato janë kundërshtime që i lihen gjyqimit të vetëm të palëve sipas ligjit të zbatueshëm nga arbitri ose sipas procedurës së mëtejshme të gjykatës lidhur me thelbin ose zbatimin e vendimit kur këto kundërshtime i janë lënë gjyqimit të palëve sipas rregullave të konfliktit të gjykatës së angazhuar për thelbin e çështjes ose zbatimin e vendimit. Vendimi i arbitrit për vonesën e ngritjes së kundërshtimit do të jetë sidoqoftë objekt i kontrollit gjyqësor.

3. Duke qenë objekt i kontroleve gjyqësore të mëvonëshme, që parashihen nga lex fori kompetenca e të cilit kundërshtohet do të ketë të drejtën të vazhdojë të procedojë me arbitrazhin, të procedojë me kompetencën e tij dhe të vendosë për ekzistencën dhe vlefshmërinë e marrëveshjes së

arbitrazhit ose kontratës ku bën pjesë marrëveshja.

Neni 6 **Juridiksioni i gjykatës**

1. Kundërshtimi për juridiksionin e gjykatës i bërë para gjykatës, që angazhohet nga çdonjëra palë e marrëveshjes së arbitrazhit, mbi bazën e faktit të ekzistencës së një marrëveshjeje arbitrazhi do të paraqitet nga i padituri para ose në të njëjtën kohë me paraqitjen e mbrojtjes në themel të tij, gjë që varet nëse ligji i gjykatës së angazhuar e konsideron këtë kundërshtim si pjesë të procedurës ose të themelit.

2. Gjykata e shteteve kontraktuese, në marrjen e vendimit lidhur me ekzistencën ose vlefshmërinë e një marrëveshjeje arbitrazhi, do të shqyrtojë vlefshmërinë e një marrëveshjeje të tillë duke iu referuar zotësisë juridike të palëve, sipas ligjit të tyre të zbatueshëm, si dhe lidhur me çështje të tjera si vijon:

- a. sipas ligjit, të cilit palë i kanë nënshkruar marrëveshjen e tyre të arbitrazhit;
- b. kur mungon një përcaktim për këtë, sipas ligjit ku do të jepet vendimi;
- c. kur nuk tregohet ligji të cilit palët i kanë nënshkruar marrëveshjen dhe, kur në çastin kur çështja i është paraqitur gjykatës, vendi ku do të jepet vendim nuk është përcaktuar, sipas ligjit kompetent në bazë të rregullave të konfliktit të gjykatës të angazhuar për mosmarrëveshjen.

Gjykata, mundet, gjithashtu, të refuzojë njohjen e marrëveshjes së arbitrazhit në rast se sipas ligjit të vendit të tyre, mosmarrëveshja nuk mund të zgjidhet nga arbitrazhi.

3. Kur ndonjë nga palët në një marrëveshje arbitrazhi ka filluar një procedurë arbitrazhi, para se t'i drejtohet gjykatës, gjykata e shteteve kontraktuese që për rrjedhojë do të kërkohen të trajtojnë të njëjtën çështje ndërmjet të njëjtave palë ose për rastin, kur marrëveshja e arbitrazhit nuk ekziston ose ishte nul dhe e pavlefshme ose i ka kaluar afati, do të qëndrojë në kompetencën e arbitrit deri në dhënien e vendimit të arbitrazhit, me përjashtim kur ka arsye të drejta dhe thelbësore për të kundërtën.

4. Një kërkesë për masa të përkohëshme ose masa sigurimi, që i është drejtuar një autoriteti gjyqësor, nuk mund të konsiderohet si e papajtueshme me marrëveshjen e arbitrazhit, as edhe si një shtrim i thelbit të çështjes në gjykatë.

Neni 7 **Ligji i zbatueshëm**

1. Palët do të përcaktojnë lirisht me marrëveshje ligjin, që do të zbatohet nga arbitrat lidhur me themelin e mosmarrëveshjes. Në rast të një përcaktimi të tillë nga palët, arbitrat do të zbatojnë ligjin e përshtatshëm në bazë të rregullave të konfliktit që arbitrat i konsiderojnë të përshtatshme për t'u zbatuar. Në të dy rastet arbitrat do të mbajnë parasysh dispozitat e kontratës, si edhe zakonet e tregtisë.

2. Arbitrat do të veprojnë si “ndërmjetës për mirkuptim” në rast se palët vendosin kështu edhe në qoftë se ata mund ta bëjnë këtë në bazë të ligjit të zbatueshëm për arbitrazhin.

Neni 8 **Arsyetimi i vendimit**

Prezumohet se palët kanë rënë dakord, që vendimi i arbitrazhit të arsyetohet, përveç kur:

- a. palët kanë deklaruar shprehimisht se vendimi nuk do të arsyetohet ose
- b. ato i janë nënshtruar një procedure arbitrazhi sipas së cilës nuk është e zakonshme të përdoret arsyetimi i vendimit, me kusht që në këtë rast asnjë nga palët nuk kërkon që vendimi të jetë i arsyetuar para mbarimit të seancës ose, po të mos ketë pasur seancë para përpilimit të vendimit.

Neni 9 **Anulimi i vendimit të arbitrazhit**

1. Anulimi një njërin shtet kontraktues i një vendimi të arbitrazhit, që është parashikuar nga kjo Konventë, do të përbëjë vetëm një bazë refuzimi të njohjes ose të zbatimit në një shtet tjetër

kontraktues, kur ku anulim është bërë në një shtet në të cilin, ose sipas ligjit të të cilit vendimi është marrë për një nga rastet e mëposhtme:

a. palët në marrëveshjen e arbitrazhit ishin sipas ligjit të zbatueshëm të tyre, në pazotësi për të vepruar, ose marrëveshja në fjalë nuk është e vlefshme sipas ligjit, që palët i janë nënshtruar ose, në mungesë të përcaktimit sipas ligjit të vendit ku është marrë vendimi ose,

b. pala që kërkon anulimin e vendimit nuk është informuar rregullisht me caktimin e arbitrit ose me procedurën e arbitrazhit, ose ajo nuk ka pasur zotësi të paraqesë rastin e saj ose,

c. vendimi ka lidhje me një mosmarrëveshje të paparashikuar në marrëveshjen për arbitrazh ose përmban vendime për çështjen, që e kalojnë atë që i është nënshtruar arbitrazhit me kusht, që në qoftë se vendimet për çështjet që i nënshtrohen arbitrazhit mund të veçohen nga ato që nuk i nënshtrohen, ajo pjesë e vendimit të arbitrazhit që përmban vendime për çështje që i nënshtrohen arbitrazhit nuk do të anulohet;

d. firmimi i gjykatës së arbitrazhit ose i procedurës së arbitrazhit nuk ka qenë në përputhje me marrëveshjen dhe kur mungon marrëveshja, me dispozitat e nenit 4 të kësaj Konvente.

2. Në marrëdhëniet midis shteteve kontraktuese, që janë palë në Konventën e Nju Jorkut "Për njohjen dhe zbatimin e vendimeve të huaja të arbitrazhit", të datës 10 Qershor 1958, paragrafi 1 i këtij neni kufizon zbatimin e nenit 5 (1) (e) të Konventës së Nju Jorkut vetëm për rastet e anulimit sipas paragrafit 1 më sipër.

Neni 10

Dispozita të fundit

1. Kjo Konventë është e hapur për nënshkrimin ose aderim për vendet anëtare të Komisionit Ekonomik për Europën dhe vendet e pranuar në Komisionin me të drejtë konsultative sipas paragrafit 8 të termave të referencës të këtij Komisioni.

2. Këto vende mund të marrin pjesë në disa aktivitete të komisionit Ekonomik për Europën sipas paragrafit 11 të termave të referencës së këtij Komisioni, mund të bëhen palë kontraktuese të kësaj Konvente, duke aderuar në të pas hyrjes së saj në fuqi.

3. Konventa duhet të jetë e hapur për nënshkrim deri në datën 31 dhjetor 1961 inkluzivisht. Pas kësaj date do të qëndrojë e hapur për aderim.

4. Kjo Konventë do të ratifikohet.

5. Ratifikimi ose aderimi do të kryhet me anë të depozitimit të një instrumenti pranë Sekretarit të Përgjithshëm të Kombeve të Bashkuara.

6. Në firmosjen, ratifikimin ose aderimin në këtë Konventë palët kontraktuese do t'i komunikojnë Sekretarit të Përgjithshëm të Kombeve të Bashkuara listën e Dhomave të Tregtisë ose të institucioneve të tjera të vendit të tyre, të cilat do të ushtrojnë funksionet që i jepen sipas nenit IV, të kësaj Konvente kryetarëve të dhomave kompetente të tregtisë.

7. Dispozitat e kësaj Konvente nuk do të prekin vlefshmërinë e marrëveshjeve shumë palëshe ose dy palëshe, që janë përfunduar nga shtetet kontraktuese për arbitrazhin.

8. Kjo Konventë do të hyjë në fuqi ditën e 90-të pasi 5 nga vendet, që referohen në paragrafin 1 të mësipërm do të kenë depozituar instrumentat e tyre të ratifikimit ose të aderimit. Për çdo vend që ratifikon ose aderon në të më vonë, kjo Konventë do të hyjë në fuqi ditën e 90-të pasi vendi në fjalë ka depozituar instrumentin e tij të ratifikimit ose të aderimit.

9. Çdo palë kontraktuese mund të denoncojë këtë Konventë duke njoftuar Sekretarin e Përgjithshëm të Kombeve të Bashkuara. Denoncimi do të hyjë në fuqi 12 muaj pas datës së marrjes nga Sekretari i Përgjithshëm të njoftimit për denoncim.

10. Në qoftë se pas hyrjes në fuqi të kësaj Konvente, numri i palëve kontraktuese reduktohet si rezultat i denoncimeve në më pak se 5, Konventa do të pushojë së qeni në fuqi nga data kur denoncimi i fundit ka hyrë në fuqi.

11. Sekretari i Përgjithshëm i Organizatës së Kombeve të Bashkuara do t'i njoftojë vendet që përmenden në paragrafin 1, si dhe vendet që janë bërë palë kontraktuese sipas paragrafit 2 më sipër për:

a. deklaratat e bëra në bazë të nenit 2, paragrafi 1;

b. ratifikimet dhe aderimet në bazë të paragrafeve 1 dhe 2 më sipër;

c. komunikimin e marrë sipas paragrafit 6 më sipër;

- d. datat e hyrjes në fuqi të Konventës sipas paragrafit 8 më sipër;
- e. denoncimet sipas paragrafit 9 më sipër;
- f. shfuqizimin e kësaj Konvente sipas paragrafit 10 më sipër.

12. Pas datës 31 dhjetor 1961 origjinali i kësaj Konvente do të depozitohet pranë Sekretarit të Përgjithshëm të Organizatës së Kombeve të Bashkuara, i cili do të transmetojë kopjet e vërtetuara seiclit prej vendeve të përmendur në paragrafet 1 dhe 2 më sipër.

Për të vërtetuar sa më sipër, të nënshkruarit që janë autorizuar rregullisht, nënshkruan këtë Konventë.

Bërë në Gjenevë më 21 Prill 1961, në një ekzemplar të vetëm në gjuhët frënge, angleze dhe ruse, duke pasur të tre tekstet vlerë të barabartë.